

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมงคล ต้นสกุล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมงคล ต้นสกุล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

นายมงคล ต้นสกุล ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ) ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๑๕๖๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ ตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี) ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๕๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

นายมงคล ต้นสกุล จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๒๕๒

นายมงคล ต้นสกุล เข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ) เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ ภายใน

ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ต่อมากระทรวงการต่างประเทศได้มีคำสั่ง ที่ ๒๐๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งนายสมศักดิ์ อิศวรศิริศิลป์ ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แทนนายมงคล ต้นสกุล มีผลให้นายมงคล ต้นสกุล พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๓) นายมงคล ต้นสกุล จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๑ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า นายมงคล ต้นสกุล ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้นายมงคล ต้นสกุล ชี้แจงข้อเท็จจริง ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๓๘๒ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๐๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ และครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๘๕๐ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ต่อมานายมงคล ต้นสกุล ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงว่า ตนมีภารกิจในธุรกิจที่ดำเนินอยู่มากและต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจยังต่างประเทศเป็นประจำจึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเนื่องจากเอกสารบางรายการต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหา จึงขอเวลาในการค้นหาเอกสาร ตนไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด พร้อมกันนี้ นายมงคล ต้นสกุล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วหนึ่งปีมาด้วย โดยเป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดแล้ว ๖๔๕ วัน และจนถึงปัจจุบัน นายมงคล ต้นสกุล ก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่อย่างใด

นายมงคล ต้นสกุล เข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี) เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ๑ วัน และนายมงคล ต้นสกุล พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๔ นอกจากนี้จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ด้วย นายมงคล ต้นสกุล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ เกินกว่าระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ๑๐๑ วัน และยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงได้มีหนังสือแจ้งให้นายมงคล ต้นสกุล ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๒๒๖ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๔๘๓ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๕๕๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๕

หลังจากมีหนังสือให้นายมงคล ต้นสกุล ชี้แจงครั้งที่ ๒ แล้ว นายมงคล ต้นสกุล ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ ชี้แจงว่าตนไม่ได้รับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๒๒๖ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ประกอบกับมีภารกิจในการดำเนินธุรกิจจึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว และเนื่องจากเอกสารบางรายการต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหาเอกสาร จึงขอเวลาในการค้นหาเอกสาร ตนไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่อย่างใด แต่จนปัจจุบันนายมงคล ต้นสกุล ก็ยังคงไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีแต่อย่างใด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๔๕/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แล้วเห็นว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือเตือนให้นายมงคล ต้นสกุล ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในกรณี

พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีหลายครั้ง โดยนายมงคล ต้นสกุล ได้มีหนังสือ ชี้แจงข้อเท็จจริงมายังสำนักงาน ป.ป.ช. รวม ๒ ครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่า นายมงคล ต้นสกุล ทราบดีว่า ตนยังไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งปัจจุบัน ระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว นายมงคล ต้นสกุล ก็ยังไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด และนายมงคล ต้นสกุล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ๖๕๕ วัน และยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด ๑๐๑ วัน ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่า นายมงคล ต้นสกุล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณี พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีและจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา หนึ่งปีในตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและกรณีพ้นจากที่ปรึกษารองนาย ก รัฐมนตรี ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้ รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ทราบ รวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้นายมงคล ต้นสกุล (ผู้ถูกร้อง) ชี้แจงข้อกล่าวหา

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับหลักฐานการส่งหนังสือถึงผู้ถูกร้องทางไปรษณีย์ว่าไม่สามารถ ส่งหนังสือได้ เพราะไม่มีผู้รับ ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ จึงมี คำสั่งให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้ถูกร้องทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหายื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ เมื่อครบกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันปิดประกาศ ปราบกฏว่า ผู้ถูกร้อง มิได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

ข้อกฎหมาย**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐**

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมียุจริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา ๑๑๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ ข้าราชการการเมืองได้แก่บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองดังต่อไปนี้

.....

(๕) ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี

(๑๐) ที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ฯลฯ

มาตรา ๑๐ ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกสั่งให้ออก ไม่ว่าจะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่ก็ตาม

(๔) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง

(๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕

ประเด็นการวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาจากคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาด คือ

นายมงคล ต้นสกุล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ และนายมงคล ต้นสกุล ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว นายมงคล ต้นสกุล ผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวม ๒ ครั้ง คือ (๑) ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ) และ (๒)

ตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี) ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบหรือไม่ เห็นควรแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) กรณีดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้อง ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่า ตนมีภารกิจในธุรกิจที่ดำเนินอยู่มากและต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจยังต่างประเทศเป็นประจำ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีฯ ภายหลังจากพ้นตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเนื่องจากเอกสารบางรายการต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหา จึงขอเวลาในการค้นหาเอกสารตนไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่อย่างใด พร้อมทั้งได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีมาด้วย โดยเป็นการยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดแล้ว ๖๔๕ วัน แต่ยังคงไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่อย่างใด

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง โดยส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และปิดประกาศ แต่ไม่ได้รับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า เนื่องจากมีภารกิจในธุรกิจที่ดำเนินอยู่มากและต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจยังต่างประเทศเป็นประจำ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีฯ เรียบร้อยแล้ว เห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุเพื่อให้ตนพ้นผิดได้ ประกอบกับการที่ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบดีว่าตนยังไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อเท็จจริงจึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) และไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมงคล ต้นสกุล ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

(๒) กรณีดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี

ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ (เกินระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ๑ วัน) และได้ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ (เกินระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ๑๐๑ วัน) ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วหนึ่งปี ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ แต่อย่างไร คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าตนไม่ได้รับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบกับมีภารกิจในการดำเนินธุรกิจจึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีฯ แล้ว และเนื่องจากเอกสารบางรายการต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหาเอกสาร จึงขอเวลาในการค้นหาเอกสาร ตนไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด และผู้ถูกร้องก็ยังคงไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีแต่อย่างใด

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง โดยส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับและปิดประกาศ แต่ไม่ได้รับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า เนื่องจากมีภารกิจในธุรกิจที่ดำเนินอยู่มากและต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจยังต่างประเทศเป็นประจำ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าได้ยื่นบัญชีฯ เรียบร้อยแล้ว เห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุเพื่อให้ตนพ้นผิดได้ ประกอบกับการที่ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบว่าตนยังไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อเท็จจริงจึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) และไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมงคล ต้นสกุล ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมงคล ต้นสกุล จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ อันเป็นวันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ